

[Søg POV](#)

[Om POV](#)

[Støt POV](#)

POINT OF VIEW INTERNATIONAL

[Nyhed - Tilmeld dig POV's Ugebrev her](#)

Poul Arnedal ▼

[Støt skribentens arbejde her](#) ➔

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

03/09-2018 | [f](#) [t](#) [in](#)

Bille August genfinder sine nordiske rødder

FILMANMELDELSE – “Jeg har ikke set samtlige Bille Augusts film, men med ‘Lykke-Per’ er det, som om han er kommet hjem til sine nordiske historiske rødder, der i 1988 skaffede ham en Oscar med filmatiseringen af Martin Andersen Nexø. Af det jeg har set af ham, står den sammen med filmen og tv-serien ‘Den

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

[Jeg accepterer](#)

En af de historier, som gjorde et uudsletteligt indtryk fra min skoletid, er nobelpristageren Henrik Pontoppidans korte novelle *Ørneflugt* om en ørneunge, der findes af nogle drenge og tages ind præstens andegård, hvor den får navnet Klavs og vokser "*mellem skræppende ænder og kaglene høns og brægende får*", og hvor den, "*som præsten sagde – 'formelig lagde sig en mave til'*".

Det er naturalisten Pontoppidans modsvar til romantikeren H.C. Andersens *Den grimme ælling*, hvor konklusionen er, "*Det gør ikke noget at være født i andegården, når man kun har ligget i et svaneæg!*"

Trods sin opvækst i en andegård, hvor den bliver mobbet, ender den med at blive en stor smuk svane.

Lykken varer selvfølgelig ikke ved. Det genstridige og rethaveriske sind, han har mødt hos sin strenge far, bærer han selv videre på, samtidig med at han gør, hvad han kan for at tage afstand fra farens livsførelse og kristne strenghed

Lige modsat i *Ørneflugt*, hvor Klavs føler sig som en ørn, men lider en krank skæbne, da den ser sit snit til at leve som en rigtig ørn og vil følge en hunørns kalden. Den er for gumpetung, kan ikke følge sirenens råb og må vende tilbage til sit barndomshjem, andegården, hvor avlskarlen forveksler den med en "rigtig" ørn og skyder den ned i flugten tilbage "- og som en sten sank den døde Klavs lige ned i møddingepølen. – For det hjælper alligevel ikke, at man har ligget i et ørneæg, når man er vokset op i andegården", lyder den sidste konkluderende linje fra Pontoppidan.

Det er den gamle og stadig aktuelle diskussion om arv og miljø eller natur og kultur og et tema, som går igennem store dele af Pontoppidans værker som f.eks.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Det er det samme skisma, som er grundsubstansen i romanen *Lykke-Per*, der nu er blevet filmatiseret af Bille August. Og det må straks siges: Det er en stor, smuk og flot film, der udover at være en fryd for øjet også giver stof til eftertanke og mulig selvransagelse.

Og så har romanen og filmen endnu et lag, når det kommer til spørgsmålet om arv og natur.

Nemlig, om der udover miljø og kultur også er en arvebetinget eller kulturbetinget depressiv eller måske ligefrem selvødelæggende tendens tilknyttet den Sidenius-slægt, som *Lykke-Per* kommer fra, og som Pontoppidan er en del af.

Det var samme tema, norske Henrik Ibsen små tyve år tidligere foldede ud i sit drama *Gengangere*.

**Det er en visionær plan om vedvarende energi til
erstatning af kulkraft, men – set med nutidens
øjne – ville det rent natur- og
biodiversitetsmæssigt nok have været en katastrofe, der
ville få udretningen af Skjern Å i 1960'erne til at ligne et
bølgeskvulp i et stort ocean**

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

sin jyske hjemegn og tager til København for at studere til ingeniør på Polyteknisk Læreranstalt.

Med sig har han en ambitiøs plan om at skabe et kanalsystem tværs igennem Jylland, der vil forbinde Kattegat med Vesterhavet og samtidig afvande de jyske sumpe ved hjælp af vindmøller, vandkraft – og bølgeenergi.

Det er en visionær plan om vedvarende energi til erstatning af kulkraft, men – set med nutidens øjne – ville det rent natur- og biodiversitetsmæssigt nok have været en katastrofe, der ville få udretningen af Skjern Å i 1960'erne til at ligne et bølgeskvulp i et stort ocean.

Men vi befinder os i slutningen af 1800-tallet, hvor ingeniørkunst, landindvinding og teknologi er i fremmarch. Det moderne industrisamfund er ved at tegne sig.

Det er en brydningstid mellem gammelt og nyt på mange fronter, og Henrik Pontoppidan var en del af *Det moderne gennembrud*, der var den litterære retning, George Brandes havde stået fadder til med sine berømte forelæsninger *Hovedstrømninger i Europæisk litteratur*.

Det er denne *modernitet*, som er baggrundstæppet i fortællingen om *Lykke-Per*, og drivkraften i han egen stræben.

I mødet med storbyen bliver Peter Andreas til Per, og han kaster sig med livsappetit ud i dens fristelser og dens selskabsliv. Og i mødet med den velhavende jødiske familie, Salomon, der skal hjælpe ham med at gennemføre sit stort udtænkte projekt, bliver han til *Lykke-Per*.

Men lykken varer selvfølgelig ikke ved. Det genstridige og rethaveriske sind, han har mødt hos sin strenge far, bærer han selv videre på, samtidig med at han gør, hvad han kan for at tage afstand fra farens livsførelse og kristne strengthed.

Han falder for en sød og livlig københavnerpige, der arbejder som servitrice på en fin restaurant, men dumper hende, da hun bliver en hæmsko for hans sociale opstigning hos familien Salomon. Her betages han først af den livfulde, flirtende datter, Nanny, men forelsker sig i hendes søster, den smukke, tænksomme og socialt bevidste, Jacob, der betages af hans ihærdighed og stædighed.

Samtidig løber han sig nogle staver i livet med sin kompromisløse holdning, og arrener fra barndommen og den strenge opdragelse vil ikke slippe ham. Trods udsigten til både succes og sorgløs kærlighed bryder han sammen.

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger](#).

Jeg accepterer

Det samme sker med hans storstilede projekt.

Efter forældrenes død vender han tilbage til sin jyske hjemegn, gifter sig med en præstedatter, får børn, men forlader dem igen af frygt for at gentage sin fars strenge opdragelse for at ende sine dage som eneboer og vejmand midt i den store natur, som han havde planlagt at tæmme.

Han er tilbage i ørnen Klavs' andegård uden tilsyneladende helt at have forsonet sig med hverken sig selv, forliset af sine store planer eller med den tabte kærlighed.

Katrine Greis-Rosenthal og Esben Smed som hhv. Jacobe Salomon og Lykke-Per (Fra filmens trailer)

For Bille August er det på fornem vis lykkedes at omforme den næsten 900 sider lange roman til det store lærred og få de fleste af dens hovedtemaer med, selvom han selvfølgelig har måttet klippe en hæl og hugge en tå samt tage sig visse friheder.

I filmen skildrer Bille August på fin og smuk vis, hvordan den forsmåede, jødiske rigmandsdatter, Jacobe, der forbliver ugift resten af livet, kaster alt sin energi ind i at skabe et asyl for fattige børn uanset deres baggrund, på trods af at hun selv har mødt diskrimination fra kristne hjælpeprojekter, som afviser hende på grund af hendes jødiske ophav.

Men Bille August kan ikke dy sig for at give sin film en lidt mere *Hollywood-like* afslutning end romanen.

Han lader nemlig Per og Jacobe mødes en sidste gang, hvor hun på deres ældre dage opsøger den dødsmerkede Per i hans eneboerhjem i det jyske. Her fortæller han

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Jylland, men får først efter Pers død at vide, at asylet er hans universalarving.

Der er næppe tvivl om, at filmens slutning vil gøre den mere spiseligt hos det store internationale filmpublikum og smagsdommerne, der uddeler Oscar-priserne.

Og selv om en enkelt litterat i min nære omgangskreds har kritiseret denne filmslutning, vil jeg undlade at tage stilling. Filmen skal vurderes som et selvstændigt værk og på sine egne premisser, og i den sammenhæng forekommer slutningen nok plausibel.

I det hele taget er det lykkedes Bille August at skabe en smuk og helstøbt film, der med garanti vil øge efterspørgslen og læsningen af Pontoppidans oprindelige værk.

Der er gået 30 år siden, Bille August fik en Oscar for filmen Pelle Erobreren. Her med Pelle Hvenegaard som Pelle foran filmens produktionskontor under optagelserne. Foto: Søren Rud.

Jeg har ikke set samtlige Bille Augusts film, men med *Lykke-Per* er det, som om han er kommet hjem til sine nordiske historiske rødder, der i 1988 skaffede ham en Oscar med filmatiseringen af Martin Andersen Nexø.

Af det jeg har set af ham, står den sammen med filmen og tv-serien *Den gode vilje*, baseret på Ingmar Bergman manuskript om sine forældre, og nu *Lykke-Per*, som hovedhjørnestenene i hans samlede filmproduktion. Og man kan kun glæde sig til, at den i det nye år vil blive vist som tv-serie på TV2, hvor historien måske kan få lov til at folde sig yderligere ud med nye scener.

~~Skulle jeg komme med en enkelt indvending, så er det, at Esben Smed måske~~

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

5 af 6 stjerner herfra.

Topfoto fra filmen.

Kategorier

Featured

Kultur og Medier

Tags: [Bille August](#), [Henrik Pontoppidan](#), [Lykke-Per](#)

POINT of VIEW International er et uafhængigt medie og en platform for selvstændige skribenter.

Vi arbejder ud fra en overbevisning om væsentligheden af fri og gratis adgang til god journalistik, analyse og debat. Derfor har POV ingen betalingsmur, ligesom vi heller ikke finansieres med banner- eller pop-up-reklamer.

Derfor er vi også afhængig af læsernes støtte.

Selv små beløb gør en stor forskel, både for POV og for skribenterne.

Du kan hjælpe os ved at abonnere på POV med et fast støttebeløb via PayPal eller en enkelt donation via MobilePay.

Støt POV med MobilePay

Støt POV's arbejde med en flad tyver (eller mere) og et enkelt klik på logoet nedenfor eller via nummeret her: [MobilePay93 85 05 85](#)

~~Støt POV som abonnent~~

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker. [Indstillinger.](#)

Jeg accepterer

Donations-niveau

Glad bruger : 20.00 DKK pr. måned ▼

Tilmeld

Ønsker du at støtte den skribent, der har skrevet ovenstående, så klik på hjertet til højre ud for skribentens foto og navn – i toppen af siden.

POV WEEKEND – UGBREV HVER FREDAG MORGEN

Husk også at tilmelde dig ugebrev POV WEEKEND. Tilmelding kan ske her, hvorefter du fremover vil modtage ugbrevet hver fredag. Det er naturligvis gratis.

[Nyhed – Tilmeld dig POV's Ugebrev her](#)

POV International anvender cookies til at optimere oplevelsen på siden og til at indsamle statistikker.
[Indstillinger.](#)

Jeg accepterer